

Landstingets revisorer

Yttrande över revisionsrapporten Granskning av resultatmål: Ökad andel öppenvård ska ske i primärvården

Göran Stiernstedt har i sin utredning "Effektiv vård" starkt betonat primärvårdens viktiga roll i framtidens sjukvård. En förstärkning av primärvården är en av de viktigaste åtgärderna för att minska ojämlikheterna i hälsa hos befolkningen. Landstingsstyrelsen instämmer i revisionens bedömning att det finns mer att göra för att nå målet att vården i större utsträckning ska ske i primärvården. Detta enligt LEON-principen, lägsta effektiva omhändertagandenivå. Landstingsstyrelsen vill dock lyfta fram fler exempel på lyckade satsningar som artrosskola i primärvården och omhändertagandet vid djup ventrombos som kunnat ske genom landstingsövergripande processöversyner.

En viktig del i arbetet, som revisionen ej lyfter, är att bara 40 procent av primärvården bedrivs i egen regi medan 60 procent av primärvården har olika privata utförare. Det innebär att vårdnivån måste tydliggöras i god tid för avtalskrivande.

Landstingsstyrelsen delar revisionens rekommendation från programkontoret om att samarbetsformer för gemensamt utvecklingsarbete mellan specialistsjukvård och all primärvård är en framgångsfaktor för att uppnå målet om att en ökad andel öppenvård ska ske i primärvården. Målet kan konkretiseras tydligare, inte bara inom Landstinget Västmanland utan även till de privata utförarna av primärvård.

Planerings- och uppföljningsprocessen har utvecklats de senaste åren inom Landstinget Västmanland på samtliga nivåer med utsedda programansvariga och kontaktpersoner för att målformuleringen ska bli tydligare med konkreta aktiviteter.

Rekommendationen om en mer utförlig analys av orsakerna till den bristande måluppfyllelsen kan vara en grund för ett fortsatt utvecklingsarbete. Viktiga delar i detta är att klarlägga primärvårdens förutsättningar att vara första linjens vård, omfördelning av arbetsuppgifter mellan yrkesgrupper samt hur egen vårdbegäran påverkar vårdnivån.

Västmanlands sjukhus och Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet, PPHV, har via planeringsförutsättningarna givits i uppdrag att prioritera arbetet med automatisering/digitala lösningar, telemedicin och e-tjänster, som är viktiga förutsättningar för att flytta vården ut från sjukhuset och närmare patienten.

Att ge primärvården förutsättningar att ta en större del av öppenvården handlar inte bara om ekonomiska resurser utan mer om personalförsörjning. Där har Landstinget Västmanland en tydlig strategi för att utöka utbildningsplatserna för blivande familjeläkare. Det pågår också flera utvecklingsarbeten för att i större utsträckning ta tillvara andra yrkesgruppers kompetens i primärvården.

För specialistsjukvården krävs en kulturförändring; en lång förberedelse vad gäller omfördelning av resurser till primärvården i linje med Göran Stiernstedts utredning.

Hälso- och sjukvårdsgruppen är en arena för kommunikation mellan både specialist-sjukvård, offentlig primärvård och vårdvalet samt Kompetenscenter för hälsa och HR.

Nedan följer kommentarer till varje huvudpunkt i revisionsrapporten

Avsnitt 2.1.1 Resultatmålet

Att mäta resultatmålet genom täckningsgrad visade sig inte vara helt oproblematiskt. Dels påverkas måttet av hur primärvården tar om hand patienten och styr mot besök istället för andra kontakter såsom via telefon eller digitalt, dels visar forskning att måttet är svårt att påverka eftersom det har en tendens att vara stabilt över tid. Vidare går utvecklingen av specialistsjukvård från slutna till mer öppna former.

Avsnitt 3.1 Mål

För de privata utförarna av primärvård är Primärvårdsprogrammet gemensamt och styrande, men några egentliga verksamhetsplaner med aktiviteter för att nå uppsatta mål krävs inte in årligen. Den i revisionen nämnda "primärvårdens verksamhetsplan" omfattar således bara den offentliga delen av primärvården, och detsamma gäller för "vårdcentralernas styrkort". Däremot följer Vårdvalet upp samtliga vårdcentraler årligen i en verksamhetsdialog där bland annat uppföljning av remissflöden och vården av äldre och av personer med kroniska sjukdomar svarar mot målet.

I programarbetet deltog även familjeläkare från de privata vårdcentralerna, men syftet att patienterna skulle få en större andel av sin öppenvård i primärvården nådde inte alla privata utförare. Däremot har samverkansdokumenten en lång tradition och åtnjuter ett stort förtroende i hela primärvården. Akuttdokumentet har funnits sedan 1998 och genomgick en omfattande revision 2012-2013 inför uppstart av ny primärvårdsakut/jourmottagning.

Avsnitt 3.2 Åtgärder

Inom ramen för den nationella satsningen "Mest sjuka äldre" skedde en rad aktiviteter för att reducera undvikbar slutenvård samt att minska återinläggningar inom 30 dagar.

De aktiviteter som nämns från den offentligt drivna primärvårdens verksamhetsplan har bäring även på de privata utförarna genom att säker läkemedelsanvändning och kontinuitet är kvalitetsmål som Vårdvalet följer upp för alla vårdcentraler.

Vårdvalets uppföljning av besök hos psykolog/kurator har haft fokus på att verka för att patienterna får sin vård på rätt nivå.

Tabellen på sidan 12 blir missvisande då den bara omfattar 40 procent av primärvården. Utfallet för hela primärvården ökade 2014-2015 avseende läkarbesök som sjukvårdande behandling.

Problemet för programarbetet att genomföra överenskomna åtgärdsförslag bottnar i svårigheten att nå samtliga utförare av primärvård. Den remissdialog som skedde på vissa vårdcentraler, med hög remissfrekvens, fick ett direkt genomslag utifrån sin nära och konkreta form och var mycket uppskattad.

Datum

2016-08-31

Vår beteckning

LTV 160545

Avsnitt 3.3 Uppföljning av resultat

Tabellen på sidan 16 blir svårtolkad eftersom all primärvård respektive specialistsjukvård inte redovisas, men det framgår att underskottet ökat mellan 2014-2015 inom både sjukhusförvaltningen och PPHV.

Vård på rätt vårdnivå är ett arbete som pågår ständigt utifrån den medicinska utvecklingen och förändringen av sjukdomspanoramata.

FÖR LANDSTINGSSTYRELSEN

Denise Norström
Landstingsstyrelsens ordförande

Anders Åhlund
Landstingsdirektör